

Г. Кайданюк,
спеціаліст вищої категорії, учитель історії
Овруцького ліцею імені Андрія Малишка
Овруцької міської ради

Використання мультимедійного контенту на уроках історії за допомогою Book Creator

У сучасному світі стрімко розвиваються нові технології та методи навчання. Пасивне навчання шляхом лекцій і вивчення матеріалу в підручнику не дає високих результатів і не може достатньою мірою зацікавити учня. Однак, завдяки постійному вдосконаленню і збільшенню можливостей комп'ютерних технологій, з'явився новий спосіб навчання за допомогою мультимедіа – однієї з найбільш захоплюючих і творчих областей комп'ютерного світу.

Науковець Світлана Литвинова під мультимедійною грамотністю розуміє здатність учителя-предметника орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства [5: 16–18].

Використання мультимедійного видання у навчанні дозволяє максимально задіяти органи чуття учня. Інтерактивне навчання підсилює мотивацію до навчання, активізує саморозвиток і сприяє максимальному запам'ятовуванню цілісної інформації. Це дає змогу організувати спільну роботу викладача та учнів під час уроку; залучити дані мережі «Інтернет» для розвитку вмінь і навичок учнів самостійно здобувати нові знання; інтерактивні вправи дають змогу перевірити вивчений матеріал.

Сучасні інформаційні технології на уроках історії роблять навчання яскравим, цікавим і захоплюючим для учня будь-якого віку, формують вміння цілісно сприймати інформацію, емоційно-позитивне ставлення до предмета відповідно до вікових особливостей.

Сьогодні ринок електронного книговидання в Україні активно та динамічно розвивається, кількість електронних видань збільшується швидкими темпами, водночас поліпшується і якість видань, їхні технічні можливості, що зумовлено загальним технологічним, інформаційним прогресом. Багато українських видавництв мають також електронні каталоги видань, у тому числі і мультимедійних.

Мультимедіа створює мультисенсорне навчальне оточення. Залучення всіх органів чуття веде до збільшення ступеня засвоєння матеріалу порівняно з традиційними методами. Навчання з використанням технологій допомагає розвивати історичне, критичне та творче мислення. За допомогою відео-, графічних, текстових вставок процес навчання стає максимально інтенсивним

та легким. Застосування мультимедіа дозволяє розширити можливості інформаційного впливу на користувача і залучає учня безпосередньо в процес навчання. Формує компетентності, а саме: просторову, інформаційну, логічну, хронологічну за допомогою різних видів діяльності. Робота з навчальною інтерактивною програмою на базі мультимедіа збільшує увагу учнів на уроці. Економія часу, необхідного для вивчення конкретного матеріалу, у середньому становить 30%, а отримані знання зберігаються в пам'яті значно довше.

Використання мультимедійного контенту на уроці історії – одна з найбільш важливих тенденцій сучасного освітнього процесу. Мультимедійне навчання – це процес підготовки та передачі інформації здобувачу освіти засобом використання комп'ютерної техніки та програмними продуктами, представленими у форматі відео, анімації, об'єктами віртуальної доповненої реальності. Це організація спільної роботи викладача та учнів під час уроку, залучення до мережі «Інтернет» для розвитку вмінь і навичок учнів самостійно здобувати нові знання.

Учитель сучасного освітнього простору має бути здатним отримувати, використовувати та передавати інформацію для забезпечення ефективного освітнього процесу. Тому вчитель історії повинен вміти розробляти текстові документи, табличні матеріали, малюнки, графіки, презентації. Для вилучення та класифікації інформації використовуються електронні підручники.

Фронтальна робота на уроці базується на передачі знань та вмінь від учителя до учнів. А використання мультимедійного обладнання в освітньому процесі дає змогу змінити тип навчання з того, в якому інформація подається з вуст викладача або читається з підручника, на той, де інформація сприймається за допомогою електронних підручників, інтернету та інших електронних джерел.

Використання цифрових підручників спонукає учнів розвивати самостійність та критичність мислення, стимулюючи до вільного пошуку та застосування нової інформації в практиці. Також електронні підручники покращують мотивацію до нових знань в учнів, що продукує додаткові успіхи в навчанні.

Введення електронних підручників у процес вивчення історії має сукупність позитивних рис:

1. Електронні джерела дають змогу демонструвати історичні події, процеси, факти, документи та інше у взаємодії між собою.

2. Історичні процеси та події можна розглядати у конкретному контексті. Для цього можуть використовуватись історичні коментарі, візуальні матеріали, аудіофайли, відеофайли тощо, що різнобічно відображають історичні матеріали. Завдяки цьому створюється структурована мережа насиченої інформації, що ефективно демонструє обраний історичний контекст.

3. Предметні компетентності формуються завдяки використанню різноманітних джерел сприймання інформації.

4. Застосування мультимедійного контенту зумовлює використання споглядального способу засвоєння інформації додатково до наявного

когнітивного способу, що збільшує загальну ефективність опрацювання інформації.

5. Відтворення історичних процесів та подій відбувається з допомогою використання віртуальних реконструкцій, що покращує засвоєння продемонстрованої інформації.

Отже, застосування мультимедійного контенту під час уроків історії допомагає зменшити тривалість опрацювання матеріалу завдяки додатковій візуалізації інформації та перевірці в інтерактивному режимі, що зумовлює вищу ефективність викладання, допомагає реалізації потенціалу учнів.

Важливими рисами мультимедійного контенту є його новизна та відповідність новітнім технологіям педагогічної освіти. Варто зазначити, що електронні підручники мають використовуватися вчителем з метою оптимізації власних енергозатрат та підвищення ефективності освітнього процесу. Під час підготовки до уроку педагог має керуватися принципом збалансованого використання та взаємоінтеграції традиційних та новітніх технологій освіти. Учитель на уроці є головним джерелом інформації, тому що тільки він може зацікавити учнів, викликати допитливість та довіру, може спрямувати їхню увагу на ті або інші важливі аспекти предмета, який вивчається, відзначити старанність учнів та знайти шляхи спонукання до навчання. Учитель за допомогою комп'ютерних технологій, у даному випадку електронних книг, зацікавлює учнів до вивчення історії.

Внаслідок використання електронних підручників на уроці історії:

1. Збільшується можливість використання наочних матеріалів на уроці історії.
2. Підвищується ефективність роботи на уроці учасників освітнього процесу.
3. Здійснюється інтеграція з освітніми галузями навчальних предметів.
4. Реалізується педагогіка партнерства між учителем і учнем.

Використання електронних підручників у навчанні історії зумовлює появу нових навчальних цілей та необхідність оновлення змісту історичної освіти. Цифрові підручники за допомогою Book Creator дозволяють досягти високих результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного учня формування і розвиток власної траєкторії розвитку. Безмежність педагогічних можливостей для індивідуалізації й диференціації освітнього процесу, його адаптації до індивідуальних особливостей учня пов'язана із застосуванням у цьому процесі додаткових інформаційних навчальних ресурсів, широкого спектра педагогічних методів і технологічних варіантів навчання, посиленням навчальних комунікацій, мультимедійних характеристик засобів навчання, розширенням простору інноваційної педагогічної діяльності.

Комп'ютерні технології вже давно стали важливою та невід'ємною частиною життя. Школа не може існувати без цього, адже вони роблять роботу вчителя простішою, а уроки для учнів комфортнішими та цікавішими. Тепер у кожного учня є мультимедійний гаджет – смартфон або планшет, який дає змогу постійно залишатися в медійному просторі й відповідати ритму сучасного життя. Сучасним дітям цікавіше сидіти за гаджетами, ніж читати

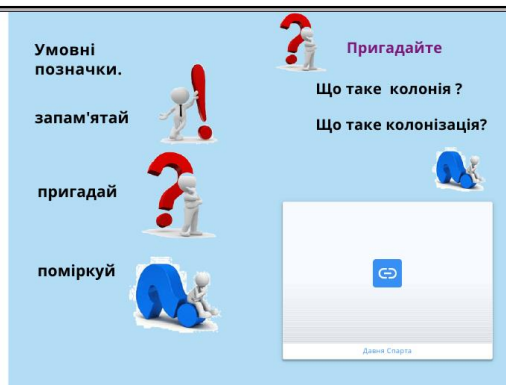
паперову книжку. Зараз діти легко орієнтуються в техніці, вони знайдуть потрібну сторінку й підручник, швидко й без зусиль завантажуть на пристрій не тільки підручники, а й карти, документи, книжки, необхідні для уроків історії. Електронна книжка – це сучасна бібліотека, і опанування її в ранньому віці на все життя сформує звичку читати. Сучасні діти першими відчувають потяг до технологій, адже використання електронної книжки для них є задоволенням, а не обов'язком.

Book Creator – простий інструмент для створення цифрових електронних книг, який допомагає легше та з цікавістю засвоїти навчальний матеріал.

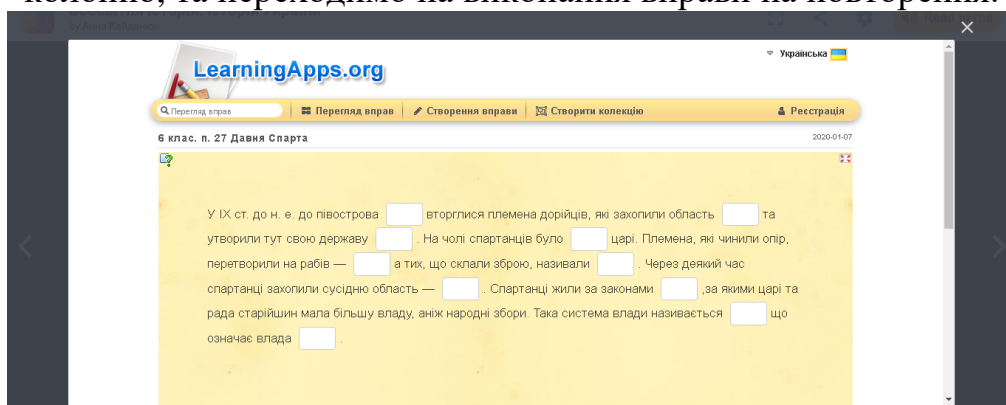
Зокрема, електронний підручник, розроблений на основі шкільного підручника «Всесвітня історія. Історія України» (інтегрований курс), 6 клас, автори: І. Щупак, І. Піскарьова, О. Бурлака.

Посилання на електронний підручник з теми «Велика грецька колонізація. Античні поліси на території України» –

<https://read.bookcreator.com/QRuGyb0nTJVgXayVHaJTtown1253/dODAo8oHT8evqHdfXSPD-g>, за яким учні працюють на уроці, вивчаючи нову тему. Для прикладу, декілька сторінок підручника.

На етапі актуалізації знань пригадуємо та повторюємо, що ми знаємо про колонію, та переходимо на виконання вправи на повторення.

Наступні сторінки підручника – вивчення нової теми, пояснення вчителя.

У X—VIII ст. до н.е. фінікійські мореплавці-торговці створили колонії на островах Середземного моря, а також на його південному та західному узбережжях. Однак невдовзі в них з'явилися конкуренти — греки.

Греки були чудовими моряками. У VIII – VI ст. до н.е. вони заснували на берегах Середземного й Чорного морів багато нових поселень. За словами філософа Сократа, греки, «ніби жаби, розсіялися по берегах морів». Це і були грецькі колонії.

Колонія — поселення громадян поза межами своєї країни; поселення громадян якоїсь держави на території загарбаної країни.

Метрополія – місто або держава, вихідці якої заснували колонію.

Місто-держава - держава, яка складається з одного міста та прилеглої до нього території.

Поліс – місто держава в Давній Греції та Римі.

Велика грецька колонізація – процес розселення греків за межами Балканського півострова в VIII-VI ст. до н. е. і заснування поселень (колоній) на берегах Середземного та Чорного морів.

Південний: Північна Африка (тут було багато фінікійських колоній, мешканці яких протиставили утворенню тут грецьких колоній.)

Північно-східний: узбережжя Фракії, протоки Геллеспонт та Босфор, заснували Візантію, Західне та Північне Причорномор'я.

Західний: Південна Італія, острів Сицилія, узбережжя сучасної Франції та Іспанії

Чому греки залишають свої домівки?

Причини колонізації

- зростання кількості населення, перенаселення грецьких полісів;
- нестача землі;
- загроза голоду і праявлення зацікавленості в боротьбі;
- розвиток торгівлі і пошук нових ринків збуту товарів;
- політична боротьба в полісах між аристократією і демосом

<https://www.youtube.com/watch?v=2nBM6yc2Of0>
Перегляньте відео і дайте відповідь на питання:

1. Назвіть найвідоміші грецькі колонії в Північному Причорномор'ї.
2. На яких півостровах, біля яких річок вони заснувалися?
3. Як було влаштоване суспільне життя колоній?
4. Чим колонії торгували з материковою Грецією?

Античні поліси на території України

Назвіть грецькі колонії на території України

Перед від'їздом переселенці обов'язково відвідували храм (дім богів) і просили у них благословення. Якщо подорож завершувалась успіхом, то греки приносили богам багаті дари.

ОЛЬВІЯ ("щаслива")

У VI ст. до н. е. вихідці з Мілета заснували місто Ольвію (на території сучасного с. Парутине в Миколаївській області)

Жителі Ольвії займались землеробством, скотарством та ремеслами. Ольвійські купці торгували з багатьма племенами, що проживали на території сучасної України.

Для допитливих...

Ольвія була обнесена високим муром. У центрі міста – площа для народних зборів (агора). Вулиці були вимощені кам'яними плитами. В Ольвії споруджували кам'яні будівлі, школи, крамниці, були водогін та каналізація.

Інформаційна картка

Назва: **Ольвія («щаслива»)**
 Розташування: **правий берег Бузького лиману (Миколаївська область, село Парутине)**
 Господарство: **сільське господарство, гончарне та металургічне ремесло**
 Державний устрій: **рабовласницька демократія**
 Метрополія: **Мілет**

Отже, завдяки ефективному використанню електронних підручників за допомогою Book Creator вдається розвинути та збагатити природні здібності учнів і педагогів, розвивати компетентності. Це сприяє підвищенню якості освітнього процесу, формуванню медіаграмотності суб'єктів освітньої діяльності та швидкому реагуванню на нові вимоги інформаційного суспільства.

Список використаних джерел та літератури

1. Національна доктрина розвитку суспільства. *Книга вчителя історії, етики, основ правознавства* / упоряд.: Р. І. Євтушенко, О. В. Гавлетова. Харків, 2006.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Громадянська та історична освітня галузь : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: https://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/.
3. Пометун О. І., Фрейман Г. О. *Методика навчання історії в школі*. Київ, 2015. 328 с.
4. Мокрогуз О. П. *Інноваційні технології на уроках історії*. Харків : Основа : Тріада+, 2020. С. 96.
5. Коневщинська О. Е., Литвинова С. Г. *Електронні соціальні мережі як складник сучасних соціальних медіа*. Харків, 2016.